

A' ROMAI TSASZARI ES AP. KIRALYI FELSEGNER
KEGYELMES ENGEDELMEVEL.

Indult BÉTSBÖL Szombaton 2. Augustusb. 1788.

Hadi - Történetek és Környülállások.

Megnap érkezék valami kereskedő Rátzokhoz.
A Bétsbe azon örvendetes Tudósítás, hogy már
Khotzimnak az ajtajára 2 fejü Sas vagyon festve,
és hogy Hertzeg Kóburg volna benne az öregebb
Balsa; de ezen hirnek még meg-erösittését várják.
— Minekutánna Generál Fábri Ur meg-értette vol-
na, hogy az ujj Jalsii fő Török Kormányozó olly
fok ezerekkel jöne, vissza-vonta vala magát Jalsi-
ból egy darabnyira; de észre vévén, hogy ezen
Török Tábor igen kevésből állana és erőtlen volna

megint Jafsiba vissza-ment és meg-szállotta. Itt e-
 zer nagy történeteket beszél a' Publikum ; de mind
 hazugság ; azzal pedig nem kedveskedünk Erd. Ol-
 vosóinknak tudva. — Brassóból Jul. 20-dikán költ
 Levél. — Kedves Ur! Szomorú Ujságokról kéntele-
 nittetem az Urat tudósítani : itten a' Bozzára meg-
 érkezőn ezen h. 17-dikén 20-ezer Törökök , más
 napon u. m. 18-dikán jó reggel a' mi Népünkre ü-
 tének, egész nap tartta a' tsata , de a' mi Székely
 katonáinknak Vitéz ellent-állások által egy Basá-
 jok-is el-ejtetvén semmire sem mehetének : hanem
 tegnap észre-vévén a' Török, hogy a' mi Népünk
 nagyobb részét mind a' Bozzára takarodott ; 4-eze-
 ret el-szakasztván magától , azt az O-sántzra kül-
 dé , ez a' 4-ezer , ott csak két Kompánia gyalog
 Székelyeket találván , azoknak nagyobb részét le-
 vágta , azonban oda érkezett egy Svadron Szávoja
 Dragonyos , ezek elől-hátul vasban lévén öltözve ,
 és többire jó markos Tsehek lévén, úgy aprították
 a' Törököt, mint a' mézáros legények a' húst : ek-
 kor a' Török sem vévé tréfára a' dolgot , látván
 hogy hijába vágja a' Vasfákat ; hanem a' már bé-
 tarisnyált fejekkel , ismét a' többihez vissz-tért.
 A' számát még nem tudom mennyin estenek itten-
 el, hanem egy Fő-Hadnagyának , egy Furirnak és
 egy Feltsernek fejetlen testeiket onnan a' Furir-schit-
 tzen el-hozván, ma temetékel itten Brassóban igen
 sok kísérő Népből álló pompával , kik között ma-
 gam-is jelen valék ; de ezeknek-is Neveiket meg-nem
 tudhattam ; sem hogy hányan sebesedtek meg a' mié-
 ink , mert máig-is rajtok van a' teméntelen Török ,
 mind

mind a' Bozzán 's mind az Ó-sántzban, és éjjel nappal szüntelen ütközetben, 's tüzelésben vagnak. Tegnap innen a' Székely Regiment Kafsáját Vidombákra, (Weidenbach) a' Generál Ráll Bágá'liáját pedig Feketehalomba vitték vala; mert már csak az vala hátra, hogy a' Török a' kapura jöjjön: itt a' Városban semmi katonaság nints, hanem a' lakólok fegyvert fogtak 's ök örzik a' Vároft. Most tsuda leszíz ha ide és Háromszékre bém nem üt a' Török, mert egy nyomot sem lépik a' határ-széllekről visszafelé, hanem ágyuit felénk szegezte, Táborba szállott és a' mi Népünknek az orra előtt Silbakot Strását tart; talám még több Népet-is vár magához. A' Bozzán a' mi azt illeti nekünk-is jótska erőtségünk van, ott olyan sok kárt csak nem tehet; igaz hogy ha szemben nem lehet; két-felől oldalba-is út nélkül az erdőben elkerül, és ugy-is el-lövöldözi a' mi Örzőinket: már az Ó-sántzban a' Kontumátz- és Örző házakot mind porrá égette a' Török, itt rövid napok alatt elválik a' dolog. Azt tapasztaljuk, hogy nékiek itt Brassóban, az által-szökött Bojérok és Arnóták között jó Kémjeiknek kell lenni, a' kik nékiek irásban által-küldik az itt való állapotot; mert a' Török jobban tudja minden mozdulásainkot mint mi magunk. Ha mi hamar segítségét nem kapunk, itt vége lesz mindennek, mert a' mi kevés Népünk apránként mind el-fogy: nem sokára a' ki-menetelét meg-irom ha élek.

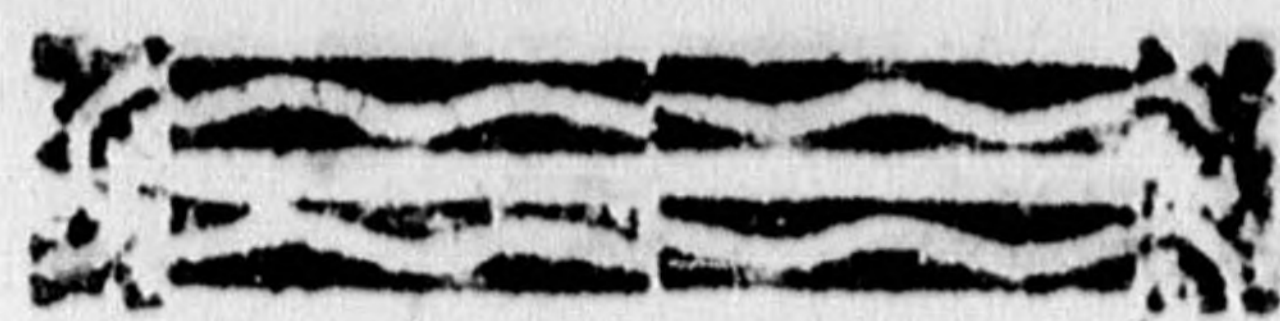
A' Bánátusból érkezett Levelek minden kételkedés nélkül erősítik, hogy a' Török Nagy Vezérek

nek Táboraából 50-ezer Nép Kládovához, mely Orsován alól tsak mintegy 5 órányi járó föld, megérkezett és azt erősitik, hogy a' Nagy Vezérnek el-tökéltt tzélja vala ezek által a' Bánátba bé-ütni: erre nézve a' Méhádiai Tábornál lévő Tábori Casa és Kantzellaria-is bejebb húzta magát; és a' Pétsnél feküt *Brecháinville* és *Stáin* 2 Bataliomja-is azért vettenek vala hirtelen parantsolatatot, hogy ezen Táborhoz ragaszszák magokat. Nékünk-is 20-ezer Népünk vagyon készen, kik ezeknek érkezésekre fülelnék — és ha tsak-ugyan nem fog tréfálódni, a' Nagy Tábornak edgyik részét minden órán itt látjuk. Itt a' Bornak akója 9 — 10 forint.

A' Fő-Hadi-Tanátsból ki-adatott jelentés ez:

(**) Az edgyesült Tsászári és Muszka Sergektől Khotzimból Jul. 20-dikán iratik, hogy a' *Barkó* Húszárok Obestere *Filó*, el-küldeték Jul. 17-dikén hogy *Rumla* nevü Faluba, mely éppen Khotzim mellett vagyon, 20 Stutzosokat, 50 gyalogokat, és 25 Húszárokat tenne két Tiszteknek keze alatt őrizetre: ezen Falut ugyan a' Törökök magok elégették, de a' benne lévő gyümöltsös kertekben el-bujván, sokszor alkalmatlankodtanak a' miénknek. A' Rendelés-szerént ezen őrizetet Obester *Filó* éjtszakának idején belé-szállította, melyet a' Törökök virradtakor meg-látván, ágyukkal és appróbb fegyverekkel olly keményen kezdének erre tüzelni, hogy a' mi említett őrizetünk kéntelenitteték magát a' falu végén lévő bokrokig visszahúzni. Ekkor maga az Obester, a' keze alatt lévő egész Brigádával, mely a' *Pllegri* és *Sröder* Batalionokból,

és 5 Svadron *Barkó* Húszárokból áll, azon őrizetnek segítségére ment: a' Törökök látván az Obester meg-érkezését, nem csak az ágyuzást kétszerezették, hanem még egy tsoport Jantsár-is jöven-ki a' Városból kétszer támadta-meg a' miéinket, de mindenikszér a' gyalogságnak és ágyuknak tüzelése által visszsa-verettek; a' Húszárok által pedig a' Városnak forompói-ig üzettek. Mindazáltal az Obester *Filó* keze alatt lévökre keményen tüzelvén a' Törökök a' Battériákról, tehát a' *Mitrovskö* Batal. jobb kéz-felöl Agyuzó Kapitány *Roofsal* segítségre érkezvén, olyan derék ágyuzást téve a' Battériára, hogy a' Törököknek félbe helleték hagyni a' tüzelést. E' szerént egész estvéig az Obester *Filó* őrizete azon Faluban bántódás nélkül lévén, estve ismét a' Táborba visszsa-tért. Ezen alkalmazással részünkröl esett-el 14 legény, ugy-mint: *Schröderböl* 1, *Pellegriniböl* 10, *Stuttzos* 2, ágyus 1: meg-sebesítették pedig 57-ten, ugymint: *Schröderböl* 18. *Pellegriniböl* 29. *Preissh* Hadnagygyal edgyütt, a' kinek jobb karján a' gollyóbis által-ment: *Stuttzos* 2, ágyus 7: a' Tsászár Húszárok közüll pedig Hadnagy *Latinovits* egy halálos sebet kapott, mely miatt kevés órák múlva meg-is halva. Az ellenség közüll mennyi esett légyen-el, nem tudatik, minthogy azólta egy által-szökő sem jött, a' mely meg-beszéllte vólna, de a' mint lehetett látni, a' mi kartátsunk által igen sok Török ejtetett-el, ugy hogy szüntelen hordották-ki a' tsata-hellyéről a' halotta-kot. — Ezen hón. 18-dikán estve azon *Bráhai* ujj Battériákról, hól 9 F. Ts. és Királyi és 3 Muszka

ágyuk valának, egy egész óráig tüzelének az ellenségre, és annak készületeire. A' mi részünkről ez alatt semmi más kár nem esett, hanem egy Muszka Pattantyus esett-el. — Mivel ezen Battériákról tett ekkori tüzelésnek nagy élémenetele tapasztaltott, tehát 19-dikben-is éjtszakának idején egy egész óráig ezen muszka szóval mulaták a' Törököket, és hogy nagyobb félelmek közé rekesztek a' Muszka Sergek-is ugyan ezen időben virrattig ágyuzának Khotzimnak az ugy nevezett Konstantzinápolyi Külső Várofsára: éfél után a' mi részünkről a' *Kévenhiller* Bataliomjai-is ágyuzni kezdének. A' napnak fel-jövetelével el-kezdék az ugy nevezett Bráheri Batteriákról a' tüzelést a' miéink, és ezek is az ugy nevezett Vizi-kapu-felől nyughatatlanokká tették az ellenséget; ugy hogy a' szüntelen és minden felől való ágyuzás miatt az ellenség kívülről helyet nem talál vala magának.

A' *Horváth-országban Czerovliánál fekvő Táborból Juliusnak 18-dikán.* A' mi Táborunknak ellenébe gyült ellenség Táborától, a' közelebb jelentett ágyuzásoktól fogva, semmi ellenséges dolgok nem történtenek; noha ottan ottan bizonyos része ezen ellenség Táborának az Unna partjain mutogotják magokat. Ezek a' jelen-való időben a' termésnek bé-takarittatásában (ha mi még fenn-maradott) és az éhséggel bajlódnak, és a' Tábori munkákkal, minthogy ezen részről a' faluk többnyire ki-üresedtek. Ezen a' részen a' határ-széleken vigyázatban fekvő Örző-Sergek által tett tudósítás-szerént, 12-dikén ezen hón. 50 Törökök a' *Musnitzai és Sztá-*

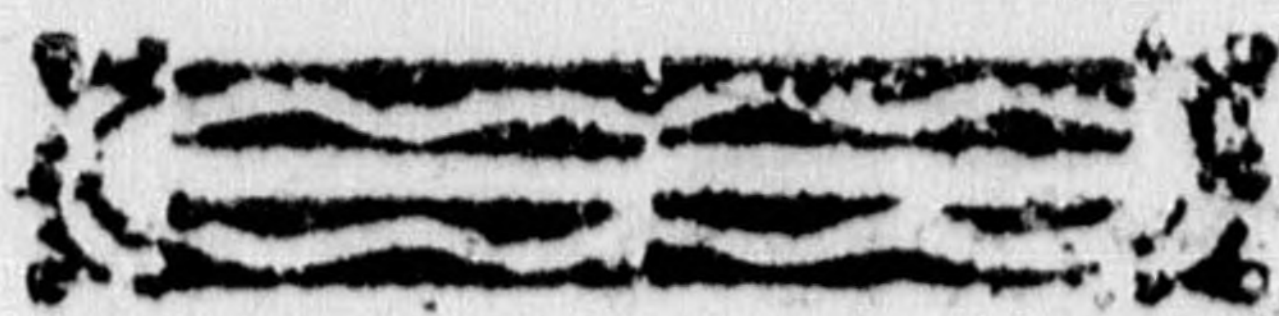
rakullai Pafsufok között; és 16-dikban annak után-
na 400 gyalog és lovas Törökök, 3 Zászlók alatt,
Sztruga nevü falu alatt mesterkednek vala a' bé-
ütésben; de mindenütt visszaverettek. Itt a' mié-
ink között tsak egy hozzánk által-szökött Török
jobbágyból való katona esett-el, a' Törökök köz-
zül pedig számofon hullottanak-el és sebesítettnek-
meg. — — Midön 17-dikén némely mi-hozzánk
által szökött Török-jobbágyok, a' magok *Sztru-*
ga nevü Falu határán aratott gabonájokat ide
által akarták hozni; 150 lovas Törökök rájuk üte-
nek: kik a' nyomtatatlan vagy tsépletlen búzát fel-
gyújtván, az Unna-vizén-is innen kergették a' me-
zei dolgozókat, sőt magok-is gázlóba az Unna-vi-
zén a' mi földünkre keresztül indultak: de a' ré-
szünkről való Húzárság őket a' vizen vissza-ker-
gette. Azonban a' többi Törökök már a' búzát
fel-kezdték vala rakni, ezekkel-is a' miéink a'
búzát le-rakattván, sebesen nyargalva mindnyájokat
el-üzték. Itten részünkről tsak 1 sebesített-meg; a'
Törökök közül pedig 3 és 4 ló esett-el, 1 Törököt
meg-sebesítve a' többi el-vittek. — Hertzeg *Likten-*
stáin (a' mint jelentettük) gyengélkedő egészsége mi-
att 18-dikán estve a' maga Komándóját Generál B.
De-Vinsnek által-adván, magát *Petrinára* által-vi-
tette. — A' Bánátusi *Méhádiánál* lévő Táborból Jul.
18-dikán írják: hogy a' *Moldova* folyó-vizén 50 lo-
vas Törökök az innettső partra által-jöven, a' mi
Szabad-sergebéli legényeinket, kik egy csoport mar-
hákkal az előtti éjtszakán érkeztenek vala azon
partra, meg-támadták; sokat közülök le-vágtanak,

a' többit el-széllyesztették, a' marhákat pedig magokkal el-hajtották. Itt a' Törökök közül tsak edgy esett-el, ezt-is a' többi el-vitték. — Észre-vétvén a' mi részünkről, hogy a' *Kisütőfa* nevű szigetnek lakótsai nem tsak hajókat készitenek a' Törökök' számára, hanem még vélek edgyet értésben vagynak: erre nézve Jul. 12-dikén részünkről egy tsoport katonaság oda küldetvén, a' szigetnek lakótsaiból 109-tzen el-fogattak, 26 hajók el-rontattak, és a' szigetben talált mindennémű fegyverek el-szedettek. — Az Erdélyi Tábortól Szebenből Jul. 21-dikén költ. Minekutánna az első gyalog Székely Seregbéli Májor *Hegyesi*, a' kit Obester *Horváth* 2 Kompánia gyalogokkal, 89 stuttzofokkal, 25 Húszárokkal, 40 Szabad-seregbéliekkel és 2 ágyukkal a' *Kományesti Lunkába* rendelt vala, megértette volna; hogy 3000-ből álló Törökség *Foksánt* meg-haladván, már *Vrántsához* közelgetne: tehát Hadnagy *Bóért* a' maga Húszárjaival és némely Szabad-seregbéliekkel ottan *Kományestiben* hagyván, hogy az *Okna*-felé ki-küldendő kerülő vigyázat által, az ellenségnek mozdulásaira figyelmezzon; Májor *Hegyesi* ezen h. 9-dikén a' többivel, az Obester *Horvát*tól készítettett Sántzba jónak tartotta magát vissza-húzni. Már 11-dikén Hadnagy *Bóér* hirt adott a' Májornak, hogy valósággal 2000 az ellenség közül *Oknához* és *Dormányestihez* érkezett: a' Májor *Hegyesi* mingyárt a' Sátrokat fel-szedetvén a' portékákat szekerekre rakatta, 10-órákor dél előtt az ellenség 13 tsoportban meg-érkezett, 11-órákor edgyik tsoport sebessen nyargalva nagy orditással

a' mi Sántzunkra ütött , de az ágyuk és mangalé-
ták (gyalogok fegyvere) tüze által meg-térített ,
és egy völgybe húzta magát a' másik két tsoport-
hoz. Ottan lovaikairól le-szállván, azokat öszve-
tsatolva némelyeknek gondvifelékek alatt hagyták ,
magok pedig egy Zászló alá gyűlvén , azon dom-
bot kezdték ostromlani, mely a' mi Sántzunknak
végénél meg-vala katonasággal erőltve, de onnan-
is visszaveretvén, másodszor támadtanak a' Sántz-
ra , még nagyobb orditással és felefebb számmal ;
innen a' másodszori visszaveretés sem ijeszthette-
meg őket annyira , hogy 3-madszor-is ne-próbálja-
nak: de a' harmadszori ostrom által sem tudtanak
a' Sántzainkba bé-rontani, hanem a' Vezérlő Basá-
jok kartáts által lováról le-lövetvén, vissza-térte-
nek. Kevés idő múlva , a' völgyből ismét öszve-
szedvén magokat, és a' fel-ütött Zászlót el-vévén,
azzal edgyütt az elébb említett dombra kezdetek
rohanni, de ekkor-is a' kartáts által nagyon aká-
dályoztattak; nevezetesen *Lörintz Stráfa-mester* , egy
néhány Stutzosokkal a' Sántzból ki-jövén szembe-
ment az ellenséggel , és ugy kezdette őket lötetni ,
hogy a' Törökök még a' Zászló-hordozójokat-is a'
ki a dombra elöl megyen vala, és a' domb tetejé-
re a' Zászlót fel-ütni szándékozik vala ott hagyták
és el-szaladtak: ezen Zászló-tartót pedig *V. Káplár
Sándor Pál* mindenek szeme láttára ditséretesen le-
vágta. Az említett Stráfamester *Lörintz* olyan el-
tökélt bátorságot mutatott, hogy minekutánna a'
jobb kezén egy Török kard alkalmas sebet ejtett
vólna-is , addig a' tsatázásból sebének bé-kötésre
hátra

hátra nem állott, míg az ellenséget egészen el-nem kergette. A' míg ezen tsaták folytanak, jobb-kéz felől az erdőből egy 4-dik tsoport Törökség-is érkezett; de ennek-is Vezére egy lövésbéli sebet kapván, vissza kellett térni. Ezen 4-edfél óráig tartott tsatázás után, az ellenség, a' mi ágyuinknak el-szolgálásán kívül ismét 3 tsoportokba szakadott; ketteje egyenesen vissza-felé, a' 3-dik pedig jobb kézre a' Tatros vize-felé vette útját. Mennyi esett légyen-el itten az ellenség közül, nem lehet meghatározni; hanem hogy ök két két lovakot öszve kötvén, azokra igen sok halottakat és erősen meg-sebesedteket raktak-fel, azt lehetett látni: a' tsata helyén tsak kettő marada közülök halva, és 15 lovak. Részünkről tsak edgy gyalog katona esett el. Meg-sebesedtek pedig, Zászlótartó *Hiller*, Strá-samester *Lörintz*, 3 köz-legény és egy ágyus-legény. A' Májor *Hegyesi* Ur meg-ditséri *Pekhi* és *Veinbrekt* Kapitányoknak, és *Renner* Fő-Hadnagynak jó magok viseletét. Hogy az ellenségnek vissza-meneteléről a' Májor bizonyos lehessen, Fő-Hadnagy *Bóert* a' maga Húszárjaival azoknak távulról való kísérésére küldötte: a' ki el-nézte, hogy a' Törökök *Lunka* és *Kományest* nevű falukban mindent rontottak, égettek, pusztítottak: *Bóérnak* vissza-jövedele után Májor *Hegyesi* a' Gémesi által-járó helyhez közel szállott Táborba; Obesier *Horváth* pedig most is a' *Protsesti* hegyek között vagyon a' maga keze alatt valókkal őrizeten.

A' *Zemlini* Táborból Jul. 24-dikén költ: A *Belgrádiak* Jul. 21-dikének éjtszakáján szorgalmatosok

valának némely hajókon a' magok gyalok és lovas katonáiknak által-költöztetésében a' Száva-follyóvizén, ott a' hol a' Dunába belé-fzakad: még azon éjtszaka a' mi örzöink élzre-vevén, vellek el-kezdettek tsatázni; de azonban meg-virradván meg-láták a' miéink, hogy már többen vagynak a' lovas Törökök 300-nál az innettső parton, a' kik a' Dunavétz mellett (ez egy nádas tó, és most alkalmasint fenéig ki-száradott) által-ellenben állnak a' miéinkel. Ezen lovas Törököknek hátok megett tapasztalták a' miéink, hogy a' nádas hely tele vagon gyalog Törökökkel, kiknek számok 3000-nél többre megyen, kik a' Belgrádi parton heverő ágyuknak óltalma alatt valának. Mihelyt jó reggel a' szélső vigyázók között a' tüzelés el-kezdődött, mingyárt Belgrádból, és a' két vizeken álló fajakából-is el-kezdődött az ágyuzás, melyre a' mi vigyázóinknak hátra kellett az ágyu előll húzniak magokat. A' Török lovaság utánna nyomúlt a' mi örzöinknek, mig a' Zemlini hegy-tetején fekvő ágyuinkal őket el-lehetett érni; ekkor olyan betsületes tüzelés téteték a' Spáhifokra, hogy a' Dunavétzbe visszsa kellett térniük: e' szerént a' Zemlin és Besánia között lévő térségen, a' hol Generál *Venkheim* Vezérel, a' tüzelés egy kevésbé le-tsendesedett. Egy óra múlva a' Spáhifok Jantsárokkal elegy serényen a' mi szélső vigyázatunkra (pikétüinkre) ütének, mely Hadnagy *Krisztiani* keze alatt 100 főből, a' Pellegrini Sergéből és némely stutzosokból áll vala: ez a' kitsin Sereg igen rövid idő alatt sokat el-ejte derék tüzelése által a' Törökök-

kökből, de közüllök-is 45-tön halva el-esének; 10-en pedig Hadnagy *Krisztiánival* és egy Zászlótartóval edgyütt sebeket kapának. Ezeknek segittségek-re érkezék azonban (ámbár késötskén,) az *D'Alton* Regementbéli Kapitány Gróf *Stiafinati*, és még 3 tsoport lovaság, ugymint: egy felöl Gróf *Rosenberg* Kapitány egy osztály *Kinski* Húszárokkal; [más-felöl a' *Lobkovitz* Sergebéli Kapitány *Rottermund*; és ugyan egy tzúg *Vurmzer* Húszárok Hadnagy *Berg* keze alatt: ezek egyszersmind öszve bonyolodván az ellenséggel, lehet képzelni mint szelték a' szaladó kopasz nyakakat mig az ellenség ismét a' nádba vissza húzta magát. Részünkről itten 52 esett el, a' Zászló-tartón és Strásamesteren el-kezdvén lefelé számlálva, és 6 lovak. Meg-sebesítették pedig az előbb említett Hadnagyon kívül a' Strásamesteren álló 18-an és 17-lovak. Az ellenség ennyinél többet hagyott halva tsak a' tsata-hellyén-is, holott nagy részét szokása-szerént ha érkezhettet fel-szedte, és el-vitte, vagy a' Száva-vizébe hányta; a' mint azután alább sokan a' mi partunkon ki-fogattak és el-temették: a' nádban-is egynéhány holt Törökök találtattak. Nevezetesen a' tsata-hellyén maradtak között találtatott egy, a' kinek tzif-ra köntöse és szép fegyverei azt mutatják, hogy nagy Tisztnek kellett lenni. — A' Generáll. Hertzeg *Hohenloe* keze alatt lévő Májor *Mihalyevits*, a' ki a' Serviában lévő Szabad-sergünknek Fő-Vezére, a' maga regulás és regulátlan Sergével, egy próbát tett a' Dunán túll, Belgrádon 8 mért-földel álló, a' Konstantzinápolyi derék útban lévő *Hafsán*

Bafa Palánka nevü falunál; mely igen jó óltalmozó Sántzokkal és Sorompókkal körül vagyon véve, és a' melyben a' Kémek bizonyysága-szerént, egy *Bafa* vala alkalmas örizettel. Ezen Falu felett lévő dombnak tetejére, Jul. 19-dikén hajnalban Májor *Mihalyevits* meg-érkeztén, mingyárt legényeit jó rendbe szedte, és virradtakor mingyárt trombita, dob, tsengő muzikának lármájával a' dombon elébb mozdult, hogy a' Faluból láttassék; melyre mingyárt 20 lovas Törökök elé nyargaltak, és a' mi legényeinkel viaskodni kezdetek: kiket lassanként a' miéink hátra nyomván és azonban a' faluhoz közeledvén, a' Faluban olyan lárma-kiáltás és félelem támadott, hogy nem tsak a' lakók, hanem az örizet-is szaladott a' merre lehetett; kiket a' mi Szabad-sergeink üzőbe vévén, a' hol utól érték nyakaszták. Itt a' Törökök közül sokan estenek-el, 3 elevenen el-fogatott. Bé-kerekedvén Májor *Mihalyevits* utóljára a' Faluba, majd minden házakat éleséggel bővölködve talált: és minthogy a' Szabad-sergefek tsak a' Kávét, vaját, kenyerezet és ris-kását vihették-el; az egyéb éleségre tartozó dolgokat az egész Faluval edgyütt el-égették. A' Basának szállásán sok drága portékák, 's irások találtattak a' pénz Kafsával edgyütt; a' préda melyet a' Szabad-sergefek találtak igen gazdag: nevezetesen pénz, egy Zászló, Sátorok, lovasok, 80 ökrök, sok egyéb marhák és éleség. Ezen prédával minden akadály nélkül Jul. 21-dikén a' Szabad-sergefek Balesbe és Zabresbe visszra érkeztenek: közülök tsak 12-ten maradtanak halva, és 2-ten hoztak

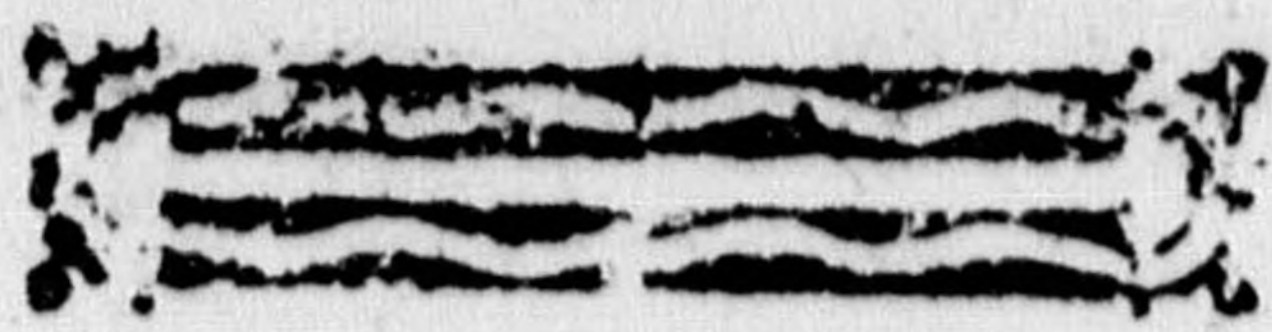

nak sebeseket. Eddig vagynak a' Fő-hadi-tanáts' mostani jelenői. (**)

A' Romai Pápa és a' Nápolyi Király között való vetélkedés:

Meg-nem fizetvén ezen esztendőben a' Nápolyi Király, a' Romai Sz. Széknek a' fejer Paripa pompájával járnai szokott adó-pénzt; (*) tehát a' Pápa, a' Péter és Pál Innepének eltvéjén a' Vátikán Templomban, a' Kárdinaloknak, Királyok-köveinek, és a' Romai Fő-Rendnek jelen-létekben ilyen beszélgetést tartott. „Tisztelendő atyafiak! és mindnyajan a' kik jelen vagytok szerelmes Fiaim! E' mai napnak innepi szentségének fényessége Meg-homályosodott, mert bámulással kelletik értenünk, hogy a' mi szerelmes Fiunk Ferdinánd mindenik Siciliának Királya, a' Sz. Péter Székéhez való engedelmességének jeléül esküvéssél fogadott adót; melyet a' fejer Paripának szokott pompájával a' máinapon kell vala le-fizetni, vagy feledékenységből vagy szántizándékkal el-húzta: Már akár mint legyen-is a' dolog, bámulva tsudálkozunk ezen pénznek bé-nem fizetésén, melyhez a' Romai-széknek olyan örökös jussa vóit eleitől fogva, hogy annak le-

(*) Meg-kell jegyezni, hogy egynéhány századoktól fogva a' Nápolyi Király, esztendőnként a' maga fő Vezérje által, a' Romai-széknek egy fejer lovat szokott és tartozott küldeni; melynek zabolája, kengyelei, patkói, ezüstök valának; nyerge egy gazdagon aránnyal tzipfrázott veres bársonyból tlinált tzafrangal bé-vala terítve, a' nyeregnek elején egy szál fejer lilium állott (Az Országnek ez a' tzipmere) melynek szára, levelei, sött egészlen merő ezüsből vala készülve; a' liliumnak üregében vala egy tzedula, melyre azon lóval küldött adó-pénznek summája vala fel-jegyezve, u. m. 7000 taller.

le-fizetéséről még akkor sem lehetett kételkedni, mikor a' Nápolyi Udvar a' Romai-székek köztö-
dásban volt; most pedig, a' midön mi azon Királ-
lyal sok szeretetünket közöltük, éppen nem remény-
lettük annak el-húzását. Valósággal mü ezen dol-
got örökös feledékenységgel el-halgattuk volna, ha
az Anyaszentegyház és a' Királyi Hatalom között
való edgyességek világossága fel-tettzett volna; de
éppen a' miatt kéntelenittünk ezt az egész Világ
előtt fel-fedezni, mivelhogy nyilvánossággal tapasztal-
juk, hogy azon Orzágnak némely kormányozói,
(mert a' Királyról azt fel-nem tehetjük,) abban ke-
resnek magoknak szüntelen-való foglalatosságot,
hogy az Anyaszentegyházzal-való békeiséget meg-
zavarhassák. Mindnyájan tudjátok mennyi engedés-
sel és szorgalmatoszággal igyekeztünk, a' fel-hábo-
rodott sziveket, és az ellenkezéseket le-tsendesíteni;
már vittük vala-is a' dolgot annyira, hogy csak
egy tikkely tartóztatta a' Király és mi közöttünk
való edgyességet: mikor már abban-is meg-edgye-
ző szándékunkat szóval és írással jelentettük volna,
és a' kívánt békeiséget reménylenök; mind azok
egy summába semmivé levének, a' szóval tett ed-
gyezések meg-némulának, Leveleinkre még csak vá-
laszt sem kaphatánk, sőt egynéhány hónapoktól
fogva az Anyaszentegyházi szabadságunkban-is ér-
zékenyül sebesítettünk: Mü még ekkor-is nem hogy
kedvetlenséget, sőt békeiséges türelt és Atyai sze-
retetet mutatván, a' nekünk adatott Fő-Pásztori
hatalommal mind addig nem éltünk, mig betsüle-
tünk, és tulajdon lelki-esméretünk meg-nem sebesít-
tetett. Meg-lehet, hogy némely köztödéásban gyö-
nyörködő Tiszt-viselök, hizelkedéssél tsalták ezen
vizsza-vonásra a' Királyt, olyan tzeלבól, hogy ha
a' R. Sz. széket, a' maga jussaiban és hatalmában
meg-gyengithetik; azután az Anyaszentegyháznak
Törvényeit bátran meg-ronthatják, nem félvén a'
Fő Pásztorinak büntetésétől: de meg-tsalatkoznak
vélekedésekben, mert mi sem bátorságunkat, sem
szemünk előll kötelességünket el-nem fogjuk veszte-
ni.

ni. Mi ugyan a' magunk hasznát soha sem kerestük, hanem az Anyaszentegyháznak ügyét óltalmastuk. Ebben a' részben-is, a' mi a' Nápolyi Királytól járandó adó fizetést illeti; fel-fogjuk ébreszteni az ő hitét, és szeme eleibe fogjuk rakni azon kötelefségeket, mellyekkel a' maga ideig való Országához tartozik; hogy azokat a' Fő Pásztori hivatalhoz és az Anyaszentegyházhoz tartozókkal öszve-ne zavarja. Mü ötet Atyaiképpen meg-fogjuk inteni, és az Apostoli székek meg-bántásáért elégtételt fogunk venni: hogy az Anyaszentegyházhoz való engedelmességét a' mü ditséretes példánkból tanulja-meg: mü ötet 2-dik Juliusnak 10-dik Leonak, és több következőknek rendelkezéseire fogjuk emlékeztetni. Reményljük, hogy a' már meghatározott Királyi Rendelést meg-fogja változtatni, melyre ötet a' békelességnek fel-háborittásában gyönyörködők ingerlették: minthogy mü ötet az Uralkodók között leg-kegyesebbnek esmérjük; bizodalunk vagyon, hogy ezen adó-pénznek eleiről rámaradott, és esküvéssél fogadott ki-fizetését, melynek el-vonására különben-is hatalma nintsen, ismét helyre fogja állítani. „ — A' Péter és Pál napja után következő Innepen, a' Pápa birtokainak Fő-Gondviselője (Fiskális) annak formája-szerént egy protestátziót tartott, melyben meg-magyarázta hogy Neápolis-orzága, a' Pápának sofsal jutott öröksége: melyre nézve ha két hónapok alatt a' tartozó adót meg-nem fizetik, és a' meg-bántott Fő Pásztori-székek meg-nem békéllenek; tehát Spanyol és Frantzia-országokba, azon Udvaroknak közbenjáróul és segítségül hívására Követek fognak küldetni. — Rosszul néz-ki akkor a' békelesség Európában, mikor a' lelki Atyais öszve-vész a' maga Fiai-val! Mi leszfz belölle meg-válik.